

P. José Manuel Alonso Busto SJ

Compañía de Jesús, Provincia de España
(Villaviciosa 10-06-1924 - Villagarcía de Campos 30-08-2018)

Salvador Galán Herráez SJ

O Padre José Manuel, fraco e de tan extrema a súa fraqueza, que parecía feito de raíces de árbores (como Santa Teresa dixo do seu amigo San Pedro de Alcántara), escondíase unha vida chea de vitalidade e fecundidade. A súa fisionomía e o seu modo de vida recórdanos o idealismo e a loita pola xustiza e a verdade, de *Don Quijote de la Mancha*, defensor de causas perdidas, xunto ao seu namoramento da persoa de Xesús, que entregou a súa vida polos demais no servizo aos pobres e marxinaos, como iremos debullando a través dos testemuños de dous compañeiros xesuítas, Modesto Vázquez-Gundín e Jesús Ángel Fernández.

Natural de Villaviciosa, (Asturias) cóntanos Jesús Ángel, que residiu en Cuncas, pequeno pobo costeiro e de xente campesiña cara ao interior. Foron anos de infancia e xuventude que marcaron o seu carácter alegre, comunicativo, próximo á xente, trato sinxelo, linguaxe popular (bable). Como bo asturiano amaba a súa terra, pero tamén se namorou de Galicia, como dixo nunha entrevista: «Asturias é a miña nai e Galicia a miña esposa».

A súa vocación sacerdotal lévao a realizar os estudos de filosofía na Universidade de Comillas. Ingresna na Compañía de Xesús con 23 anos, en Salamanca. Durante a súa etapa de formación, despois do maxisterio, estuda Económicas e Ciencias Sociais na Universidade de Deusto, onde remata por cimentar e confirmar a súa vocación polo social.

Descríbenos Modesto Vázquez Gundín, que coñeceu a José Manuel sendo «*primerín*» no noviciado, que o nomearon «anxo de *primerines* comillenses». «O seu bo humor asturiano, a súa devoción e a súa entrega contaxiábanos ilusión e piedade».

O seu primeiro contacto con Galicia, as súas xentes e a súa lingua foi na etapa de maxisterio, nos anos 1950-52, concretamente no collexio en Camposancos *La Guardia*. Será posteriormente, a partir do ano 1962, cando volve a Galicia e permanece nela por un período de 27 anos. Comeza na residencia de Coruña como director espiritual e confesando na igrexa. Desempeña o cargo de consiliario da congregación de «Empregadas de Fogar», piso de acollida para as mozas que chegaban á cidade. Ofrecíaselles formación e asesoramento. Tamén Consiliario das «Convivencias da Coruña», grupo cristián de clase media, profesionais liberais que a partir do Concilio Vaticano II queren ser lugar de reflexión das novas correntes teolóxicas. E por último Consiliario de la *Vanguardia Obrera de la Coruña*, creadas por o P. Xeixas, cuxos membros gardan del un entrañable recordo.

No barrio coruñés de Palavea a súa presenza significou un gran compromiso como o papel de sacerdote inserido no pobo e coa xente do barrio. Vivía nun pobre barracón de madeira, do Padroado escolar da Conferencia de San Vicente da Residencia, que servía de escola, capela os domingos e festivos para a celebración da Eucaristía, local de reunións e centro xuvenil «Meu Lar». O seu espírito emprendedor e a súa busca constante lévano a encarnarse no mundo do traballo manual, como cura obreiro, colocándose nun taller de carpintaría de madeira. Por iso non é de estrañar que no encontro da Misión Obreira de España co P. Arrupe, en febreiro de 1980, fose un dos catro representantes.

Outra etapa importante da súa vida en terras galegas foi o seu destino á parroquia de Montefurado (ao sur da provincia de Lugo). Nela vive pobremente, tal e como nolo relata Modesto Vázquez Gundín: «Visiteino con certa frecuencia, de paso cara a León. Despois de comprobar que nin para comer tiña algo que pagase a pena, compraba no camiño de todo para comer xuntos e que gardase na neveira. A súa austeridade alcanzaba niveis de especial rigor naquela casa parroquial... Levábame a visitar os veciños, que o acollían como un da familia».

Nos sucesivos destinos que tivo despois de saír de Galicia, de novo na súa Asturias querida, por un período de dez anos, e o seu

paso por Montevideo onde estivo de párroco por catros anos, ata recalar en Villagarcía de Campos, pasando antes por León, mantén a súa radicalidade evanxélica de pobreza e entrega ás xentes máis sinxelas e necesitadas.

O perfil de José Manuel, descrito por Jesús Ángel, é que foi unha persoa enormemente austera, esixente consigo mesmo (Regra 11 das Constitucións da Compañía, que continuamente sacaba a colación). Duro e crítico cos demais, coa Igrexa e a Compañía, á vez que unía tenrura e cariño cos máis débiles. Persoa profundamente querida, próxima con sinceridade e naturalidade, nada forzada no seu modo de vivir e falar.

Non é de estrañar que despois de moitos anos de saír de Pala-vea, estando en Montevideo, a petición dos veciños do barrio o Concello da Coruña lle dedicase, no mesmo lugar onde estaban as instalacións do Padroado unha praza co seu nome no ano 2001. Como anteriormente, no ano 1995, o emotivo homenaxe que lle dispensaron os veciños da parroquia de Santa Bárbara.

Pero José Manuel era unha persoa alegre que gozaba coas festas, nos encontros, excursións, todo aquilo que fomentase a unión e a convivencia. Alegría que mantivo ata o final da súa vida, tal e como o recorda a comunidade de Vilagarcía e de xeito especial o persoal da enfermaría. En calquera momento, en canto lle dabas motivo, cantaba cancións asturianas e relixiosas. E cando ao final xa non tiña voz para cantar actuaba cos seus brazos como se estivese a dirixir o canto.

José Manuel deixounos un fermoso e esixente legado de como se pode seguir a Xesús en pobreza e entrega aos demais, sen perder a alegría de vivir.

Comezamos esta descrición evocando como José Manuel se parecía a D. Quixote e queremos pechala dicindo que se nos foi un Quixote de Xesús, entregado de corpo e alma á causa do Reino de Deus, soñador e defensor dos pobres, de causas perdidas, que sempre mantivo vivo o facho da alegría e a sinxeleza. Na súa despedida don Quixote di «eu fun un tolo, e xa son cordo; fun don Quijote de

la Mancha, e son agora, como dixer, *Alonso Quijano el Bueno* (Capítulo LXXIV). Tamén José Manuel foi un tolo namorado de Xesús, que fixo súas as palabras do Evanxeo: «o que non colle a súa cruz e me segue non é digno de min. O que atope a súa vida perderaa, e quen perda a súa vida por min atoparaa» (Mt 10, 38-39).

Salvador Galán Herráez SJ

Villagarcía de Campos, 23 de setembro de 2018